

เย็นศิระ

เพราะพระบรมบาล

เพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้าพระพุทธเจ้า

นบพระภูมิบาลบุญญะติเรก

พระสยามินทร์

เย็นศิระเพราะพระบริบาล

ปวงประชาเป็นสุขสานต์

จงสถษณ์ตั้งหวังวรหฤทัย

เอามโนและศิระกราน

เอกบรมจักริน

พระยศะยิ่งยง

ผลพระคุณ ๕ รักษา

ขอบันดาล ๕ ประสงค์ใด

ดุจดวยชัย ไชโย

คำร้อง : สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

การยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย

ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต

หลักการสังเกตภาษาบาลีและสันสกฤต

ภาษาบาลี	ภาษาสันสกฤต
๑. ใช้สระ อะ อา อิ อี อุ อู เอ โอ เช่น อริยะ สาระ อีสี อุตฺ โมลี	๑. ใช้สระ อะ อา อิ อี อุ อู เอ โอ และ เพิ่ม ฤ ฌ ญ ฑ ใ เช่น ฤษี ฌษี ฤคฺ ฤษณฺ ฌตฺรี ใพศาล
๒. ใช้ ส เช่น ศาสนา สันติ วิสาสะ ศาลา สิริ สุณฺ	๒. ใช้ ศ ษ เช่น ศาสนา ศานติ พิศวาส ศาลา ศรี
๓. ใช้ พ เช่น จุฬา กิฬา บีฬ ครุฬ	๓. ใช้ ฑ เช่น จุฑา กรีฑา บีฑา ครุฑ ใพฑูรยฺ

หลักการสังเกตภาษาบาลีและสันสกฤต(ต่อ)

ภาษาบาลี	ภาษาสันสกฤต
๔. ใช้พยัญชนะเรียงพยางค์ เช่น กิริยา สามี ฐาน ฉาวร ปทุม เปม ปิยะ ปฐุม ปชา ปกติ ปิติ จิต	๔. ใช้อักษรควบกล้ำ พยัญชนะประสม เช่น กิริยา สวามี स्थान स्थาวร ปัทมะ เปรม प्रियะ ประถม ประชา ปรกติ ปรีติ จิตร
๕. ใช้พยัญชนะสะกดและตัวตามตัว เดียวกัน เช่น ชัมม กัมม มัคค สัคค สัพพ วัณณ	๕. ใช้ตัว รร แทน รุ (ร เหนือ) เช่น ธรรม กรรม มรรค สวรรค์ สรรพ วรรณ
๖. ภาษาบาลีใช้ อะ อุ อี เช่น อมตะ ปุจฉา อุตฺ	๖. ภาษาสันสกฤตใช้ ฤ เช่น อมฤต ปฤจฉา ฤตุ

ภาษาบาลี

พยัญชนะบาลีมีพยัญชนะที่ใช้ทั้งหมด ๓๒ ตัว แบ่งเป็นวรรณตามฐาน
ที่เกิดขึ้นได้ ๕ วรรณ วรรณละ ๕ ตัว และมีเศษวรรณทั้งหมด ๗ ตัว

พยัญชนะวรรณ	แถวที่ ๑	แถวที่ ๒	แถวที่ ๓	แถวที่ ๔	แถวที่ ๕
วรรณกะ (ฐานคอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
วรรณจะ (ฐานเพดาน)	จ	ฉ	ช	จ	ญ
วรรณฎะ (ฐานปุ่มเหงือก)	ฎ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ
วรรณตะ (ฐานฟัน)	ต	ถ	ท	ธ	น
วรรณปะ (ฐานริมฝีปาก)	ป	ฝ	พ	ภ	ม

เศษวรรณ ย ร ล ว ส ห พ (๗ ข มีในภาษาสันสกฤต)

หลักในการสังโยค

๑. ถ้าพยัญชนะแถวที่ ๑ เป็นตัวสะกด พยัญชนะแถวที่ ๑ และ ๒ สามารถตามได้ เช่น

สัจจะ (จ สะกด จ ตาม)

ทุกขะ (ก สะกด ข ตาม)

สัทธิกะ (ก สะกด ก ตาม)

มัจฉา (จ สะกด ฉ ตาม)

พยัญชนะวรรค	แถวที่ ๑	แถวที่ ๒	แถวที่ ๓	แถวที่ ๔	แถวที่ ๕
วรรคกะ (ฐานคอ)	ก	ข	ค	ฅ	ง
วรรคจะ (ฐานเพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรคฎะ (ฐานปุ่มเหงือก)	ฎ	ฏ	ฑ	ฒ	ณ
วรรคดะ (ฐานฟัน)	ด	ถ	ท	ธ	น
วรรคปะ (ฐานริมฝีปาก)	ป	ฝ	พ	ภ	ม
เศษวรรค ย ร ล ว ส ห พ (ศ ษ มีในภาษาสันสกฤต)					

หลักในการสัจโยค(ต่อ)

๒. ถ้าพยัญชนะแถวที่ ๓ เป็นตัวสะกด พยัญชนะแถวที่ ๓ และ ๔ สามารถตามได้ เช่น

อัครี (ค สะกด ค ตาม)

พยัคฆ์ (ค สะกด ฃ ตาม)

วิชชา (ช สะกด ช ตาม)

สัทธา (ท สะกด ฐ ตาม)

พยัญชนะวรรค	แถวที่ ๑	แถวที่ ๒	แถวที่ ๓	แถวที่ ๔	แถวที่ ๕
วรรคกะ (ฐานคอ)	ก	ข	ค	ฅ	ง
วรรคจะ (ฐานเพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรคฎะ (ฐานปุ่มเหงือก)	ฎ	ฏ	ฑ	ฒ	ณ
วรรคดะ (ฐานฟัน)	ด	ถ	ท	ธ	น
วรรคปะ (ฐานริมฝีปาก)	ป	ฝ	พ	ภ	ม
เศษวรรค ย ร ล ว ส ห พ (ศ ษ มีในภาษาสันสกฤต)					

หลักในการสังโยค(ต่อ)

๓. ถ้าพยัญชนะแถวที่ ๕ เป็นตัวสะกด พยัญชนะทุกแถวใน
วรรคเดียวกันสามารถตามได้หมด **เช่น**

วรรค กะ   สังกข์

วรรค จะ   กุญชร

วรรค ฎะ   มณฑล

วรรค ตะ   สันทนา

วรรค ปะ   สัมผัส

พยัญชนะวรรค	แถวที่ ๑	แถวที่ ๒	แถวที่ ๓	แถวที่ ๔	แถวที่ ๕
วรรคกะ (ฐานคอ)	ก	ข	ค	ฅ	ง
วรรคจะ (ฐานเพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรคฎะ (ฐานปุ่มเหงือก)	ฎ	ฏ	ฑ	ฒ	ณ
วรรคดะ (ฐานฟัน)	ด	ถ	ท	ธ	น
วรรคปะ (ฐานริมฝีปาก)	ป	ฝ	พ	ภ	ม
เศษวรรค	ย ร ล ว ส ห พ				

สำหรับพยัญชนะแถวที่ ๕ วรรคต่างๆ สามารถตามตัวเองได้ทั้งสิ้น

เช่น   สัญญาณ (ญ สะกด ญ ตาม)

                         สัมมนา (ม สะกด ม ตาม)

*** ยกเว้น ง (วรรค กะ) ซึ่งไม่สามารถตามตัวเองได้

*** และสำหรับเศษวรรค จะยกให้ ง ในวรรคกะ เป็นตัวสะกด เช่น

                         สังโยค   สังหฺร   สังเวช   สังวร

หลักในการสัจโยค(ต่อ)

๔. ตัว **ย** ตามด้วย **ย**   ตัว **ล** ตามด้วย **ล**   ตัว **ส** ตามด้วย **ส**

เช่น

อัยยิกา

เวยยากรณ์ (ไวยากรณ์)

บัลลังก์

จูลละ

อิสสระ (อิสระ)

อัสสะ

ภาษาสันสกฤต

ภาษาสันสกฤตมีพยัญชนะ ๓๔ ตัว คือเพิ่ม ศ ข

ภาษาสันสกฤตนิยมตัวการ์นต์ และอักษรนำ

*** กฎในการสังโยคมีเฉพาะภาษาบาลีเท่านั้น ภาษาสันสกฤตไม่มี ดังนั้นหากตัวสะกดคนนอกเหนือไปจากกฎการสังโยค ก็อาจถือได้ว่าเป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤตก็ได้

อ้างอิง : จงชัย เจนหัตถการกิจ (๒๕๕๑)

พรทิพย์ แฝงสุด (๒๕๕๔)

ภาษาบาลี	ภาษาสันสกฤต
ปฐม	ประถม
ปณิต	ประณิต
สามี	สวามี
วิทถาร	พิสดาร
สุญญ	ศุนย์
ถาวร	สถาวร
จริยา	จรรยา
กิตติ	เกียรติ
อุตุ	ฤดูแล้ง
อิจณา	วิชา
ปกติ	ปรกติ

ทดสอบสมอง
ประหลาดปัญญา

คำในข้อใดมาจากภาษาบาลี

๑. ราษฏร

๒. อัปสร

๓. อัชฌาสัย

๔. อัธยาศัย

คำในข้อใดมาจากภาษาสันสกฤต

๑. สามานย์

๒. อักขระ

๓. สิริ

๔. สามัญ

คำในข้อใด ไม่ใช่ คำที่มาจากภาษาบาลี

๑. รั้งสี่
๒. อักคิ
๓. ชินแอส
๔. บุปผา

คำในข้อใด ไม่ได้ มาจากภาษาสันสกฤต

๑. พัสดุก
๒. อินทร์
๓. บรรทม
๔. ศาสนา

จงบอกคำภาษาสันสกฤตที่ใช้คู่กับ คำภาษาบาลีต่อไปนี้

๑. อัจฉริยะ .....

๒. ปุจฉา .....

๓. ภิกขุ .....

๔. ชัมมะ .....

๕. มัชฌิม .....

๒๗
สาวสี่คี่คะ